

Naczelne Dowództwo W. P.

Oddział II

Sekcja Wojsk.-Dyplomat.

/SZTAB GENERALNY/

Ew/4 Nr.15503/II

Raport attache wojsk.w
Bukareszte

DO

GENERALNEJ ADJUTANTURY NACZELNEGO WODZA

W W a r s z a w i e.

Białeży Praszyn.
Przesyła się do wiadomości raporty Attache Wojskowego
P.P.w Bukareszcie za Nr.565 i 566/taj z dnia 2 i 4 listo-
pada b.r.

2 załączniki:

Haller m.p.

Za zgodność:

Pułkownik.

Podolski
Szef Oddziału II

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK POLSKICH

ADJUTANTURA GENERALNA

WARSZAWA

L. Dz. 1804/5 dnia 17 / XI 1919 r.
2 załącz. Wydział.

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

Attache Wojskowy
przy poselstwie Polskim
w. Bukareszcie
L. 566/taj.

4. listopada 19.

1804/75

566/taj.

Do

SZTABU GENERALNEGO,

Oddział II.

W A R S Z A W A .

Uzupełniając mój telegram szyfrowany Dypl. L. 564 z dnia 3.11.r.b. melduje, iż w październiku Ukraina otrzymała od Rumunii 30 wagonów amunicji. Ilości i rodzaj tej amunicji dokładnie trudno określić. Wiadomo mi jest, że były tam naboje karabinowe rosyjskie i austriackie, karabiny rosyjskie i austriackie w bardzo niewielkiej ilości, naboje armatnie rosyjskie i austriackie, i wstęgi z nabojami do karabinów maszynowych.

Z powodu złego stanu torów kolejowych w Besarabji, wagony te były ładowane tylko do 1/3 swojej pojemności t.j. około 300 pudów w wagonie

Obecnie misja ukraińska prowadzi pertraktacje z Rządem Rumuńskim o zwrot broni zabranej swego czasu korpusowi Gen. Zielińskiego przepuszczonego do Galicji. Rumuni otwarcie nie dają odmownej odpowiedzi ale wszelkimi sposobami odkładają danie konkretnej odpowiedzi w tej sprawie i najprawdopodobniej broni nie wydadzą. Do Rumunii przybywają małymi partiami jeńcy ukraińscy z czech i węgier. Są oni dobrze ubrani w mundury amerykańskie. Tutaj dostają broń i są zaraz wysyłani na front.

Z Mochilowa do Atek miał być zrobiony most pontonowy przez Dniestr i przez takowy miała być przeprowadzona kolejka konna, dla przewożenia cukru z Ukrainy i amunicji z Rumunii. Na protest Generała Deniki-na budowa tej kolejki i mostu została przerwana. Obecnie w Mochilowie jest 32 wagonów cukru które mają być sprzedane Rumunii ewentualnie wymienione na broń. Jest tutaj specjalna misja handlowa, do tego rodzaju transakcji pod przewodnictwem niejakiego Strzyżewskiego.

Wł. Rowecki

Rotmistrz

PROBODOW
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

przy

Poselstwie Polskiem.

1804/95

Bukareszt.

BIULETYN PRASOWY.

z 20.10. i 21.10.rano.

Telegram z Paryża donosi o zajeciu Piotrogradu przez Judenicza, jednak Universal zwraca uwage na szereg telegramów które pozwalają wątpić w to, by rzecz już była dokonana. Viitorul podkreśla że Denikinowi wcale nie idzie tak gładko, jak twierdziła początkowa fama. Prasa rumuńska na ogół darzy bolszewików sympatjami (przez bojaźń wielkiej Rosji). To też Socialismul dostawszy telegram z Czerniowiec (14.10.) z podaniem obecnej linii polsko-bolszewickiego frontu, drukuje go tkustami czcienkami i tytułuje: P O L A C Y C O F N E L I S I E P R Z E D B O L S Z E W I K A M I

Ta sama gazeta w telegramie ze Zwańca (14/10.) donosi że Ukraińcy prz przełamali front Denikina i posuwają się naprzód.

Dacia zamieszcza wrażenia p. Alexandra Rodoa, artysty odbywającego tournée po Ukrainie, z uroczystości przeglądu wojsk w Kamieńcu i rozmów z politykami ukraińskimi. Petlura oświadczył mu: Pragniemy całą duszą przyjaźni i przymierza z Rumunią, oczekujemy faktycznej pomocy waszej by zupełnie usunąć niebezpieczeństwo jakie nam w chwili obecnej zagraża. Żołnierzy mam uświadomionych i karnych, trzeba mi tylko broni, odzierzy i medykamentów, a wtedy będą kozacy ukraińscy żandarmem strzegącym pokoju u granic Rumunji. Inni przywódcy oczekują tak samo w tej lub innej formie pomocy. Ludność idzie z zapałem do wojska. Żydzi żyją spokojnie, mają swego specjalnego ministra. Kończy wyliczeniem kolosalnych ilości jakie Ukraina rzekomo może exportować: 50 milionów hektolitrow zbóża, 200,000 ton cukru, 10.000 cystern spirytusu, tyleż wagonów skór, 5,000 wagonów wełny, milion sztuk bydła.....

Telegram Paryski donosi o przybyciu do Warszawy chargé d'affaire rosyjskiego z listem wierzytelnym podpisanym przez Sazanowa. - Viitorul pisze z tego powodu: Rekonstytucja Rosji może się odbyć tylko na podstawach realnych uznania stosunków faktycznych, czy to w polsce czy w rumunji. Panrusyayzm w jego dawnej formie jest aberracją.

" DACIA " du 22. octobre 1919.

La politique des allies en Pologne.

Sous l'impression des nouvelles arrivent de la Russie et surtout de la Pologne, le "Times" publie ce qui suit dans un véhément article: Le manque des consequence et de decision des Alliés, leur manque d'initiative est extrêmement dangereux pour la Pologne. Le conseil suprême sait-il ce que signifirait une pareille éventualité et ce qui resterait encore de l'entier échaffaudage de la Paix? La dernière dépêche de notre correspondant de Varsovie nous depeit suffisamment la situation. Les matières premières manquant, il y a peu d'aliments et peu d'argent. Personne ne leur credite, ils ne peuvent pas payer les intérêts, le chômage est fort étendu, les greves continuent, le marc polonais ne vaut presque rien les agents qui pêchent en eau trouble s'agitent, l'armée hésite. Les soldats n'ont pas des chemises, pas de bottes, pas de manteaux pour la campagne d'hiver. L'armée polonaise a remporté bien de succès contre les bolcheviques, mais la propagande bolchéviste a attaqué le moral de bien

de régiments. Les Allemands menacent le flanc des Polonais, tandis que la misère sévit dans l'intérieur. La gauche accuse Mr. Pilsudski de non-connaissance des choses politiques, et la droite soutient la dictature militaire du Général Pilsudski. La politique des Allemands en Pologne est "la Pologne aux bolchéviques et les Bolchéviques pour nous." Une révolution bolchéviste en Pologne fournirait aux Allemands l'occasion d'une intervention et occupation militaire. Les monarchistes allemands conspirent et leur quartier général est à Koenigsberg, d'où le "Junkertum" organise, il y a un siècle, la restauration royaliste. Von der Goltz est leur Général, et on dit que Krupp est leur financier.

L'occupation de la Pologne donnerait lieu à un retour des Hohenzollern et des anciens Romanoff, de même qu'à la vengeance complète de la réaction monarchique. Même si von der Goltz avec ~~ses~~ sa division de fer, la Reichswehr avec ses volontaires et tous les déserteurs qui sont au service de la Russie, quitteraient les provinces baltiques, le danger existerait quand même. Partout les Allemands, les Bolchéviques, les négligence de l'Entente conspirent contre la Pologne. Si la Pologne tombe, l'entier appareil du traité de Versailles s'écroule. Les Alliés et Associés sont obligés à prendre des mesures à temps, afin que les Allemands exécutent en entier le traité de Versailles.-

Biuletyn prasowy 21/10. i 22./10.

Wedle Izbandy Konwencji czesko-rumunska w sprawie przewozu towarów jest już gotowa i tymi dniami będzie podpisana.

Adeverul pociesza czytelników, że choćby nawet Piotrogród był zajęty, bolszewizm nie upadnie, gdyż centrem jego jest Moskwa, zresztą ma on jeszcze szereg możliwości dalszej obrony

Dacia i Universul (w których wiadomości odnoszące się do kwestji rosyjsko-ukraińskiej są przeważnie dziwnie jednobrzdzące) donoszą znów o gwałtownej agitacji prowadzonej w Odessie za odebraniem Rumunji Besarabji (pod przewodnictwem prof. Twardochlebowa) i o tem, że walki między Ukraińcami a Denikinem ~~rozpoczęły~~ się na nowo "z wściekłością": Ukraińcy zajęli Fastów przerywając front Denikina, przeciwko któremu z powodu mobilizacji zbuntowały się także Charków, Połtawa i Jekaterynosław

Telegramy francuskie donoszą że Rada naczelna postanowiła dać Polsce uzbrojenie z zapasów francuskich i że rząd polski zapewnił Litwie, że spokojnie może wycofać wojska z nad granicy polskiej, dla walki z armią

rosyjską.-Natomiast Nauen cytując ubolewanie Vorwaertsu że Polaka będzie uciskała tyle milionów obcych narodowości.Chemarea,przedrukowując telegram dodaje:I to się nazywa wolnością narodów i tryumfem sprawiedliwości....

Biuletyn prasowy z 22.23.1919

Epoca donosi że delegaci siedmiogrodzcy którzy byli w Bukareszcie przed kilku dniami(Goga,Vlad,Bentesku)zażądali od Vaitojana ustąpienia,-Na to odpowiedział Vaitojanu,że gotów jest to uczynić gdy taką będzie wola króla i wszystkich partji.Następnie byli u Vintili Bratiana,który jednak oparł się porozumieniu z opozycją.

Steagul ogłasza interview z dr.Zaharesku,dyrektorem syndykatu rolniczego, który zapewnia że w tym roku Rumunja niczego nie będzie mogła exportować i tylko dzięki zakazowi exportowi będzie miała dostateczną dla wyżywienia samej siebie ilość zboża.

W poniedziałek o godz.10.(donosi Epoca)reprezentanci Angli,Ameryki,Francji, i Włoch wręczyli rządowi rumuńskiemu nową notę konferencji.Zredagowana w wyrażeniach stanowczych,nota zawiadamia że A/Kwestja terytorjalna jest zamknięta,B/poprawki popuszczalne są tylko w ramach uchwalonej ogólnie linji, b/kwestja ochrony mniejszości i tranzytu jest zasadą definitywną,którą konferencja wprowadza w prawodawstwo międzynarodowe,c/wzywa się Rumunję do podpisania traktatu z Austrią w jaknajkrótszym czasie.Note tę wysłano z Paryża po uzyskaniu pewności że Serbja podpisze pokój;znak jej treści Bratianu i dla tego był na odwrót w mowie brajkowskiej.Adeverul podkreśla że o Besarabji niema mowy w nocie.

Biuletyn prasowy z dnia 24.10.1919.

Sytuacja polityczna w rumuńji zaczyna znów przybierać cechy stanu który od roku co jakiś czas perjodycznie isie powtarza i obwoływany jest przez opozycje jako"przesilenie"Daje to się odczuć w prasie dzisiejszej.Z jednej strony są w niej sprawy wprowadzisz powszechne,a więc:Prasa liberalna coraz otwarciej daje do zrozumienia że Take-Jonesku i Averesku powinni być oddani pod--sąd wojenny-.Viitorul zamieszcza artykuł pochwalny dla mowy programowej Mania,do zarzutów liberałów przeciw Take-Jonesce,że brata się z żywiołami anarchicznymi przyłącza się energicznie i Jorga,natomiast Romaniamea gwałtownie atakuje rządy Inkuletza w Besarabji,a w Izbandzie Piotr Gradiszteanu jeszcze dorzuca artykuł teoretyczny w kwestji odpowiedzialności króla i dochodzi do wniosku,że za obecny stan rzeczy jest on odpowiedzialny osobiście

Z drugiej strony jednak dziepn za dniem odbywają się audjencje minist-

rów u króla w Synaju, Vaitojanu cyrkuluje między Synaja i Bukaresztu, że
niemal że codziennie, na dziś zapowiadana jest audjencja Mania u króla.
Kongres Ligi Ludowej rozpoczyna się dziś popołudniu. Indreptare a z nią i
inne gazety antirządowe, skarżą się że rząd zebrał w Bukareszcie masę wojska
(20,000) że rozstawione silne kordony na rogatkach, a stacjom kolejowym nie
pozwolono dawać chłopom biletów do Bukaresztu

Propaganda Ukraińska zamieszcza w Dacji i Universule pogłoske że Antanta
wezwała Denikina do zaprzestania walk z Ukrainą, dotarła widać i do Social-
lizmu, który powtarza notatkę o głosach amerykańskich w sprawie stosunku
Denikina do Polski i Ukrainy. Dacia za Czerniowiecką Bukowiną donosi o wiel-
kich zaburzeniach w Warszawie i walkach między wojskiem a ludnością, na tle
zamknięcia kas zasiłkowych dla bezrobotnych. Spodziewany jest upadek rządu.

Biuletyn prasowy z dnia 25.10.1919.

Wiece Ligi Ludowej, przeciwko któremu by osłabić przypływ uczestników władze
(wedle pism opozycyjnych) użyły dookoła Bukaresztu i w całym kraju wszelkich
możliwych środków represyjnych, a w Bukareszcie skonsygnowały mnóstwo wojska
rozpoczął się wczoraj popołudniu na sali Eforie. Sala pełna, chłopcy opowiada-
ją sobie sztuczki z jakich pomocą przemycali się do miasta. Z mowy Gen. Aver-
esku przerywanej burzliwymi owacjami, zwracają uwagę pewne momenty: Liberali
stale uważają się za autorów reformy rolnej, tymczasem ani jeden chłop nie
został uwłaszczony na jej podstawie. Polemiki i atakowanie Bratiana uważa
Generał za stojącą niżej jego godności osobistej. Liga będzie prowadziła wal-
kę wszelkimi środkami legalnymi by przywrócić krajowi konstytucję. Ci którzy
liczą na bagnety zapominają że żołnierze trzymające je w ręku to także
obywatele, niech więc Bóg uchowa by próbowano ich używać przeciwko innemu
wrogowi jak zewnętrznemu. -----

Stolarkowski

Ministrz